

TÁRSADALOMFÖLDRAJZ SEKCIÓ

Szekcióvezető: Bottlik Zsolt

(„B” szekció, péntek 12:45–14:05)

12:45–13:05

Uhljár Péter

Eötvös Loránd Tudományegyetem, Eötvös József Collegium

A közösségi hajózás szerepének vizsgálata a budapesti agglomeráció elővárosi közlekedésében

A mintegy 2,5 millió lakosú budapesti agglomeráció különleges adottsága a Duna, amely a közlekedés számára egyben akadály és egyben lehetőség. Az itt élő emberekben érezhető egy egyre erősödő igény a folyóval való társadalmi kapcsolatok, valamint identitás elmélyítésére, amelynek egyik eleme lehet a működő közösségi hajózás (alaptézis, hogy a Budapesti Közlekedési Központ által 2012. július 1-én elindított „D”-járatjelzésekkel működő hajójáratok nem látják el a feladatkörüket, azaz a közösségi helyett továbbra is turisztikai funkciókat töltenek be). Ez vezetett arra, hogy megvizsgáljam a jelenleg csekély mértékben kihasznált folyóvízi korridor közösségi közlekedési potenciálját.

A kutatás kiindulási pontja az agglomerációs közlekedésben mutatózó jövőbeli fejlesztési irányok és az egyes alágazatokban kínákozó potenciál feltárása volt. Ennek értelmében kérdésként merült fel, hogy: milyen módon történhet egy új módozat hálózati integrációja? Milyen feltételeket követel meg a viszonylatok vonalvezetésének és csomópontjainak megválasztása? Vajon versenyképes lehet-e a hajózás – mint elővárosi módozat – a közlekedés konkurens ágazataival szemben?

Jelen előadásban bemutatásra kerülnek egyrészt a szakirodalomból és az érvényben lévő közlekedési stratégiákból vonatkoztatott, a közösségi hajózást érintő következtetések, másrészt a közlekedési- és városfejlesztési szakemberekkel folytatott interjúk eredményei, harmadrészt egy az időtávolságokkal operáló számítási eljárás, amivel lehetővé vált egy, a Duna-menti vasúttal és a Volán-járatokkal versenyképes, viszonylathálózat csomópontjainak kijelölése. (Az eredményeket igazolta a tanulmány publikálásával megközelítőleg egy időben nyilvánosságra hozott, a BKK által megrendelt, az agglomerációs hajózás fejlesztésére elkészített megvalósíthatósági tanulmány.)

(Az tanulmány alapját egy 2015 tavaszán kiadott szakdolgozat képezi, azonban az elmúlt két évet figyelembe véve – az alágazatot érintő releváns fejlesztések elmaradása miatt – az akkori kutatás kis mértékben veszítette aktualitását.)

13:05–13:25

Vác István Dávid

Eötvös Loránd Tudományegyetem, Eötvös József Collegium

Koncessziók és hitelek, avagy a brit geopolitikai érdekek és eszközök bővülése Iránban 1889-1914 között

A Brit Birodalomnak a XIX. század folyamán is sikerült megőrizni a vezető szerepét a geopolitikai világrendben. Miközben a britek kiépítették és megszilárdították a világ legnagyobb gyarmatbirodalmát, amellet az Ázsiában dúló nagyhatalmi játszmák során meggátolták ellenfeleiket abban, hogy akkora hatalomra tegyenek szert, amivel átvehetik

pozícióikat. Így történt ez Perzsiában is, ahol elsődlegesen a század folyamán hatalmas ázsiai expanziót folytató Orosz Birodalmat sikerült ezen a fronton is megállítaniuk, majd pedig a német gazdasági-politikai betörési kísérletet megakadályozniuk. Nagy-Britanniának számos geopolitikai érdekeltsége volt Iránban, ezek a vizsgált időszak végéig folyamatosan bővültek és jelentőségeik is nőttek. A század elején elsődlegesen geostratégiai okokból, India és a kereskedelmi utak biztosításának az érdekében léptek fel az országban. Azonban motivációik a vizsgált időszak alatt folyamatosan egyre nagyobb mértékben a perzsa határokon belüli gazdasági tartalmakkal is gazdagodtak. Tehát a század elején még elszigetelt Perzsia 1914-re folyamatosan a világgazdaság, azon belül is a két birodalom gazdasági hálójának a részévé vált. Ez a folyamat véleményem szerint 1889-től gyorsult fel a leginkább, amikor a britek megalapították a Perzsa Birodalmi Bankot. A Brit Birodalom céljainak az érdekében egyrészt minél jobban igyekezett Iránt – kiemelten bizonyos részeit – az ellenőrzése alá vonni, és a gyarmati védőrendszere részévé tenni, illetve az orosz befolyást csökkenteni. Továbbá az angolok kiemelt szándéka volt a hatalmas perzsa nyersanyagvagyon illetve a piacok megszerzése, ugyanakkor a rivális nagyhatalmak korlátozása. A geopolitikai célok elérésnek az érdekében, legmeghatározóbb eszközeik a különböző építési és kitermelési koncessziók valamint a hitelek voltak. Pozícióik kiépítése során, és az oroszokkal versengve majd kiegyezve, 1907-ben gyakorlatilag három részre szakították az országot, és 1914-re teljes politikai és gazdasági kontroll gyakoroltak a folyamatosan államcsőd közelében tartott Irán fölött. A retorika mögött valójában Nagy-Britannia sem tartotta érdekének az ország fejlődését.

13:25–13:45

Máltesics Péter

Pécsi Tudományegyetem, Szentágotthai János Szakkollégium

Aktív turizmus a Mátrában - A turisztikai megújulás esélyeinek és lehetőségeinek vizsgálata

Magyarország egyik kiemelt turisztikai célterülete a Mátra. A hegyvidéki környezet lehetőséget nyújt a turizmus hazai kínálatának valamennyi típusát kipróbálni. A térség természeti és társadalmi kincsei megfelelő háttérrel biztosítanak a helyi turizmus növekedésének és az egyre bővülő látogatói létszámnak. Mindezek mellett a hegyvidéki jellegzetes markánsan tükröző középhegységi terület fő turisztikai arculata az aktivitáshoz és folyamatos mozgáshoz kötött természeti turizmusban teljesedik ki leginkább. Az intenzív mozgást igénylő turisztikai termékfajták messze túlmutatnak a természetjárás adta lehetőségeken, hiszen a terepi adottságoknak megfelelően a térségi síturizmus, a kerékpáros- és motoros turizmus, emellett pedig az extrém sportok turizmusa garantálja a terület hazai versenyképességét a keresleti és a kínálati oldalon egyaránt. Ennyire komplex termékínálattal csak a Mátra rendelkezik a hazai hegyvidéki desztinációk közül, így kiváló választási lehetőséget biztosít valamennyi potenciális vendég számára a lokális természeti és társadalmi látnivalók felkereséséhez, mindazon naprakész élmények megszerzéséhez, amit e hegyvidéki terület önmagában nyújtani képes.

Annak érdekében tehát, hogy a felmerülő kérdésekre aktuális és pontos választ kapjunk, az alábbi tanulmányon keresztül kívánom megvizsgálni, hogy a Mátra aktív turizmusának minőségét és mennyiségét tekintve mennyiben változott az elmúlt pár év során. A tanulmány elvégzéséhez szükségeszerű a terepmunka, hogy ez által feltérképezhessem a helyi természeti viszonyok által kihasznált vagy éppen elhanyagolt turisztikai potenciál adta lehetőségeket, melyekre a társadalom akarva-akaratlanul hatást gyakorol. majd eligazodni a Mátra turisztikai megújulási esélyeinek és lehetőségeinek vizsgálatában.

Kulcsszavak: Mátra, aktív turizmus, innováció